

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

Marec 2026

Ročník XX.

Číslo 1

Veľkonočné trojdnie

Kresťania slávia veľkonočné tajomstvo, teda tajomstvo nového života, ktorý už nepozná nijaký tieň smrti, v priebehu troch dní, ktoré tradícia nazvala triduum, teda trojdnie.

Ono začína na Zelený štvrtok večernou omšou na pamiatku Pánovej večere. Je to spomienka na udalosť, keď Ježiš pred svojim umučeníím stoloval so svojimi dvanástimi učeníkmi a prikázal im: „Toto robte na moju pamiatku.“ (Lk 22,19) Cirkev plní tento príkaz každým eucharistickým slávením a vo štvrtok Pánovej večere zachováva aj obrad umývania nôh vybraným veriacim. Nasleduje tak príklad svojho Učiteľa, ktorý „neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť“ (Mt 20,28).

Trojdnie pokračuje Veľkým piatkom, keď sa popoludní konajú obrady Pánovho utrpenia a smrti. Zaznievajú pritom pašie, čiže rozprávanie evanjelistu Jána, očitého svedka, o umučení Ježiša Krista. Po spoločných prosbách nasleduje veľmi dojemná časť tohto obradu, a to poklona svätému krížu. Je to chvíľa spoločného i osobného prejavu úcty najvýrečnejšiemu znaku kresťanskej viery. Okrem toho je možné zotrvať v modlitbe pri

Božom hrobe a ponoriť sa do ticha Bielej soboty, ktoré je naplnené očakávaním veľkonočnej vigílie.

Jej slávenie začína po západe slnka požehnaním ohňa a zapálením veľkonočnej sviece, ktorá je symbolom Krista, svetla sveta. Po vypočutí statí zo Starého zákona počas spevu Sláva Bohu na výsostiach sa opäť rozozvučia zvony, ktoré umíkli počas omše na pamiatku Pánovej večere. Jedinečným momentom pre všetkých prítomných je obnova krstných sľubov, keď všetci veriaci s horiacimi sviečkami v rukách vyjadria svoje pevné rozhodnutie zriekať sa zlého a vyznávať vieru nasledovním Ježiša Krista. V závere vigílie sa koná obrad vzkriesenia a eucharistická procesia na oslavu zmŕtvychvstalého Pána s požehnaním na všetky svetové strany.

Napokon celé trojdnie vyvrcholí Veľkonočnou nedeľou. Aj tento rok ho budeme sláviť v našich chrámoch a ponúka viacero pôsobivých symbolov a obradov, ktoré sú podnetom na hlbšie vniknutie do veľkonočného tajomstva, do tajomstva životodarnej smrti a daru nového života.

Miroslav Kuric, farár

*Veselú Veľkú noc plnú slniečka,
radosti, milých priateľov
a pekných chvíľ
vám prajú
starostka obce, poslanci OZ
a zamestnanci OÚ.*

Dôležité termíny a usmernenia k zápisu detí do 1. ročníka

Zápis detí do 1. ročníka pre školský rok 2026/2007 sa uskutoční: o prijatí dieťaťa a vzdelávanie do základnej školy do 15. júna 2026.

15. apríl 2026 – 14.00 – 17.00 hod.

16. apríl 2026 – 14.00 – 17.00 hod.

Na zápis je potrebné priniesť:

- rodný list dieťaťa,
- občiansky preukaz zákonných zástupcov,
- v prípade potreby potvrdenie o odklade školskej dochádzky alebo odporúčanie pedagogicko-psychologického zariadenia.

Základné informácie pre zákonných zástupcov

Začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky

Každý rodič, resp. zákonný zástupca s trvalým pobytom na území SR je **povinný prihlásiť dieťa, ktoré dovŕši šesť rokov veku do 31. augusta 2026 na povinnú školskú dochádzku**. Zákonný zástupca sa zúčastní zápisu aj s dieťaťom. V prípade ochorenia dieťaťa predloží zákonný zástupca potvrdenie o chorobe.

Zápisu sa zúčastní aj dieťa, ktoré malo v minulom školskom roku odklad povinnej školskej dochádzky.

Právne predpisy: § 19 ods. 1 a 2, § 20 ods. 5 a 6, § 11 ods. 6, § 157 ods. 3 písm. b), § 28, § 28a, § 23 zákona č. 245/2008 Z. z.

Miesto plnenia povinnej školskej dochádzky

Žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt (ďalej len „spádová“ škola), ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.

Podmienky prijímania na povinnú školskú dochádzku

Riaditeľ spádovej školy je povinný prednostne prijať na plnenie povinnej školskej dochádzky žiakov, ktorí majú miesto trvalého pobytu v školskom obvode spádovej školy. Riaditeľ základnej školy vydá rozhodnutie

Pokračovanie predprimárneho vzdelávania

Ak dieťa ešte nedosiahlo školskú spôsobilosť, môže pokračovať v materskej škole na základe odporúčania pedagogicko-psychologického zariadenia a pediatra. Prípadný odklad povinnej školskej dochádzky pre školský rok 2026/2027 je potrebné riešiť s riaditeľkou MŠ, ktorú dieťa navštevovalo.

Predčasné zaškolenie

Dieťa mladšie ako šesť rokov môže byť výnimočne prijaté na školskú dochádzku na základe odporúčania poradenského zariadenia a pediatra.

Štúdium v zahraničí

Deti s trvalým pobytom na Slovensku musia byť prihlásené aj na slovenskú školu, aj keď študujú v zahraničí.

Zápis prebieha formou rozhovoru a krátkych aktivít, ktoré umožnia pedagogickým zamestnancom lepšie spoznať školskú pripravenosť detí.

Pokyny k prihláške

Spôsob prihlásenia na plnenie povinnej školskej dochádzky:

1. Cez portál <https://eprihlasky.iedu.sk>.
2. V listinnej podobe – s podpisom oboch zákonných zástupcov.

V súvislosti s prípravou zápisu do 1. ročníka Vám odporúčame vyplniť prihlášku elektronicky v termíne **od 1. apríla 2026 do 30. apríla 2026**, kedy bude prihláška aktívna.

Zároveň je dôležité podať prihlášku elektronicky ešte pred samotným zápisom, aby mala škola údaje k dispozícii.

Všetky údaje v elektronickej prihláške vypíňajte s diakritikou!

Zápis do materskej školy na školský rok 2026/2027

Riaditeľstvo Materskej školy Harmanec,
Harmanec č.10, 976 03

oznamuje zákonným zástupcom, že zápis detí do materskej školy na predprimárne vzdelávanie na školský rok **2026/2027** sa uskutoční v dňoch **od 11. 05. 2026 do 13. 05. 2026, v čase od 08:00 – 14:00 hod.**

Prihlášku môžete podať osobne v priestoroch Materskej školy v Harmanci alebo elektronicky (online) na adrese <https://eprihlasky.iedu.sk>.

K zápisu je potrebné priniest:

- žiadosť o prijatie dieťaťa
- potvrdenie od lekára (s údajom o očkovaní)

Dôležité informácie:

- Prednostne sa prijímajú deti, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné.
- Prijímanie detí sa riadi Zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a kapacitnými možnosťami materskej školy.

Kontakt:

- Bc. Renáta Petříková, riaditeľka MŠ
- 0903 617 920
- msharmanec@gmail.com

VETERÁNI

Hovorí sa, že staroba je zlá. Je na tom veľa pravdy. Musíme si ju ale vedieť spríjemniť. Aj keď nás kvária rôzne neduhy, sú chvíle, keď zabúdame na zlé a tešíme sa z prítomnosti spomienok na časy minulé.

K takýmto príjemným zážitkom nesporne patria aj stretnutia s bývalými spolupracovníkmi. My, veteráni, bývalí kolegovia sa stretávame pri rôznych príležitostiach v cukrárni pri dobrej kávičke a aj troške dobrého vína a je nám spolu veľmi dobre. Tieto

akcie nás nestoja veľa, ale potešenie z nich máme vždy. A to je fajn. Veľa radosti za málo peňazí. Okrem príjemného prostredia je tu aj taký personál. Preto sem radi chodia aj dôchodcovia. Je to cukráreň na Námestí SNP v Banskej Bystrici.

Dobre vieme, že už nemáme pred sebou veľa rokov života, tak si ho užívame čo najlepšie, kým sa to dá.

A to odporúčame aj ostatným dôchodcom a tiež pohyb. Prechádzky, posedenie so susedmi, zaujímať sa o dianie okolo nás, zúčastňovať sa na podujatiach, ktoré sa v obci konajú. Nie je toho až tak málo, čo ešte zvládneme. Vraj sme zle oblečení, ak nám chýba úsmev na tvári.

Milý úsmev, pekné slovo, to sú vzácne devízy, ktoré sú ľahko dostupné a robia život krajším.

„Veteráni“

Aj materská škola je jubilantka

V poslednom čase sa veľa spomína 60. výročie založenia základnej školy v Harmanci. Zabúda sa na jej mladšiu sestru, milú materskú školu – terajší Harmanček.

Rozhodla som sa napísať do Harmaneckých novín článok, aby sme si zaspomínali.

Pod jednou strechou funguje táto inštitúcia vo svojom vlastnom rytme. V rytme hier, pesničiek, básničiek, cvičení, výchovnovzdelávacej činnosti a rôznych ďalších aktivít a akcií.

V prvých rokoch škôlka doslova praskala vo švíkoch. Veď v dvoch triedach bývalo niekedy aj viac ako 60 detí. Postupne detí ubúda aj vplyvom znižovania pôrodnosti, odchodom rodín z Harmanca, ako aj starnutím obyvateľstva. Dnes žije v obci viac starších ako mladých. Veď už aj prví škôlkari dnes majú dôchodkový vek.

Na postoch riaditeľiek, ale aj učiteliek a ostatných nepedagogických pracovníkov sa vystriedalo veľa žien. Niektoré tu pobudli len krátko, iné dlhšie a mnohé tu strávili aj celý alebo takmer celý profesijný život. A bolo to niekedy aj vyše 30 rokov.

Prvou riaditeľkou MŠ bola Zuzana Trnavská. Po jej odchode nastúpila ako riaditeľka MŠ Mária Gubrianska. Po jej odchode do dôchodku sa stala riaditeľkou Iveta Roháčová. Po nej prevzala funkciu Elena Machovičová. V súčasnosti je poverená vedením MŠ Renáta Petříková.

MŠ vždy úzko spolupracuje aj so ZŠ a obcou. Spoločne organizujú karnevaly, výlety, aj návštevy bábkového divadla a rôzne iné akcie. Deň otvorených dverí v ZŠ pre budúcich prváčikov je príjemným zážitkom pre všetkých.

Deti z materskej školy so svojimi učiteľkami vždy prispievajú hodnotným programom pri rôznych spoločenských podujatiach.

No a aby všetko dobre fungovalo, treba spomenúť aj pani kuchárky, vedúce jedálne a školníčky, ktoré sa starajú, aby detičkám jedlo chutilo a v príkladnej čistote sa dobre cítili.

Na záver patrí veľké poďakovanie všetkým, ktorí pracovali a pracujú v priestoroch našej vzácnej jubilantky.

Katarína Pavlíková

foto: z archívu K. Pavlíkovej

UDRŽIAVANIE TRADÍCIE

Nenadarmo sa hovorí: čo je naše, to je vzácné. Platí to aj pre ľudové tradície.

Často sa u nás objavujú a oslavujú zvyky a tradície aj z iných kultúr a na naše sa pomaly zabúda. Preto je dobré, že v Harmanci si udržiavame aj tie naše a k nim patrí aj „Pochovávanie basy“.

Už viac rokov túto akciu robí Klub dôchodcov, no v tomto roku nastala malá zmena. Fašiangový sprievod v maskách s členmi klubu dôchodcov, so žiakmi našej ZŠ, aj s malým počtom občanov a sprievodnou harmonikou prešiel 17. februára skoro celou dedinou a skončil v školskom klube.

Pochovávanie basy bolo určené pre žiakov. Aktéri veľmi vtipným textom zameraným na detské uši urobili túto tradíciu veľmi zaujímavou. Žiaci si ju vychutnali, pobavili sa, ale hlavne, že sa im to páčilo.

Aj takýmto spôsobom sa získava záujem mladých o naše kultúrne dedičstvo.

JDŠ Harmanec

JUBILANTI

Marian Balog

Štefan Benke

Františka Benkeová

Ľubomír Drapčiak

Jarmila Gajdošová

Miroslav Goga

Štefan Kasza

Jozef Slovák

Štefan Smidák

Jaroslav Štubňa

Anna Ťažká

Jozef Žabka

Bla ho želáme!

NARODILI SA

Marek Berky

4.2.2026

Želáme veľa šťastia!

Filipíny

Cestovanie po Filipínach je poriadne náročné. Z jednoduchého dôvodu: Filipínska republika je ostrovný štát v Tichom oceáne, ktorý sa rozkladá na 7 641 ostrovoch, na ktorých žije vyše stodesať miliónov ľudí. Pri ceste po Filipínach budete pravdepodobne využívať autá, skútre, autobusy, lode i lietadlá. A aj tak počas jednej cesty prejdete iba malý zlomok tejto síce obrovskej, ale nádhernej krajiny.

Ako prvé navštívime dedinku Batad. V podstate to ani dedinka nie je. Iba zopár domčekov okolo ryžových terás, ku ktorým nevedie žiadna poriadna cesta. Stáročia sa tu pestovala a stále sa pestuje ryža. Nie však na hocikakom mieste. Ryžové terasy v Batade sú zapísané do svetového zoznamu dedičstva UNESCO. Vybuodovali ich ľudia z kmeňa Ifugao, ktorí boli v minulosti známi predovšetkým ako lovci lebiek. Ryžové terasy v Batade nemôžem nazvať inak ako dokonalým inžinierskym dielom. Ibaže ho vybuodovali v časoch, keď ešte ani len netušili, kto a čo to ten inžinier je. Terasy sú v strmých svahoch, spevnené tak, aby sa nezrútili a nepoškodili ďalšie terasy smerom nadol. Dokonale je premyslené zavlažovanie, bez ktorého by ryžu pestovať nebolo možné. Aj dnes musíme s obdivom pozorovať miestnych ľudí, ako sa v týchto náročných podmienkach dokážu o ryžu s láskou starať. Pestovanie ryže je jedna z najťažších a najpremyslenejších prác na tejto planéte. Prosím, uvedomme si to vždy, keď si kúpime balíček ryže v našich obchodoch za pár centov.

Chodenie po okrajoch terás je mimoriadne náročné, pretože vám stále hrozí pošmyknutie a pád, v lepšom prípade do bahna terás medzi ryžové priesady, v horšom prípade nadol na niektorý zo spodných kamenných múrov. Cestou po terasách som stretával školáčikov vracajúcich sa z miestnej základnej školy. Možno ste sledovali na niektorej z televíznych staníc seriál s názvom Najnebezpečnejšie cesty do školy. Tu by pokojne mohli natočiť jeden z dielov seriálu. Tie najmenšie mali sotva šesť rokov. S taškou na pleciach sa pohybovali po šmykľavých hranách terás tak odvážne, že mi priam tuhla krv v žilách. Toto by mali na vlastné oči vidieť naše maminky, ktoré svojich miláčikov vozia autami už nielen do školy, ale pomaly i na toaletu. Všetky tie deťúrence sa mi rozto-milo zdravili – a čo ma prekvapilo, všetky rozprávali po anglicky. Mimochodom, angličtinu na Filipínach ovláda naozaj hádam každý – od malých detí až po najstarších deduškov a babičky, vrátane jednoduchých roľníkov, tvrdo pracujúcich na ryžových poliach.

Ďalšou našou zástavkou na Filipínach bude ostrov Cebu. Na juhozápade ostrova, blízko mestečka Oslob, sa stretávajú dobrodruhovia z celého sveta, aby sa ponorili do tunajších vôd, kde k nim pripláva najväčší žralok na svete – žralok veľrybí. Toto morské monštrum môže dorásť do dĺžky šesťnásť až devätnásť metrov a dosiahnuť hmotnosť do tridsaťštyri ton. Väčšie sú už len veľryby, ale tie v zoosystéme nezaraďujeme medzi ryby, lež medzi cicavce. Je preto namieste otázka, či vám žralok veľrybí neublíži. Ale všetci miestni ma ubezpečovali, že sa výlučne živí planktónom, malými rybami a rôznou drobnou morskou háved'ou. Pre človeka vraj nepredstavuje žiadnu hrozbu. Nuž, takýmto rečiam ja neverím odvtedy, ako istý slovenský nemenovaný minister tvrdil, že náš medveď je vegetarián. Preto som do teplých vôd s potápačským výstrojom vliezol s malou dušičkou. A možno som sa aj modlil, aby v ten deň žiaden žralok nepriplával. Ale modlil som sa asi zle. Žralokov v ten deň priplávalo ku mne viac, toho najväčšieho odhadujem na

nejakých štrnásť metrov. Pred potápaním ma upozornovali, že sa k nim nemám približovať na viac ako päť metrov. Rešpektoval som tú radu, na rozdiel od žralokov, ktoré ku mne priplávali tak blízko, že sa o mňa obtierali. A ja som mal opäť možnosť uvedomiť si, akí sme my ľudia maličkí, aká je naša planéta rôznorodá a tým aj nádherná.

Podme sa pozrieť aj na nejakého maličkého tvora. Na ostrove Bohol je rezervácia zameraná na ochranu najmenších primátov na svete – okáľov filipínskych. Tieto pre niekoho roztomilé, pre iných bizarné opičky dorastajú do veľkosti len niečo vyššie desať centimetrov a vážia iba okolo sto gramov. Pomenovanie okáľ je namieste, pretože žiaden iný cicavec nemá také veľké oči v porovnaní s veľkosťou tela. Nejaký matematický mudrlant vypočítal, že ak by sme mali mať také veľké oči my, ľudia, boli by veľké ako grapefruity. Nakoľko okáňove oči sú napevno vsadené v očných jamkách, nevie s nimi pohybovať, no dokáže otáčať krkom o takmer tristošesťdesiat stupňov. Okáľ doskočí do vzdialenosti vyše piatich metrov. Opäť, ak to prerátame na jeho maličké telíčko a porovnáme s ľuďmi, ak by sme vedeli skákať ako okáň, doskočili by sme do vzdialenosti okolo sto metrov! Tieto malé opičky sa tešia veľkej obľube Filipíncov i zahraničných turistov. V roku 1997 ich filipínska vláda vyhlásila za „zvlášť chránený“ druh. No povedzte, nie je príroda úžasná? Devätnásťmetrový žralok či desaťcentimetrová opička, všetky tvory sú výnimočné a fascinujúce.

Priznám sa vám, že milujem hory a čokoládu. Prečo miešam dokopy tieto zdanlivo nesúvisiace veci? Prebudil som sa na Filipínach do narodeninového dňa. Preto som sa rozhodol, že si doprajem hory čokolády. Doslova, pretože Chocolate Hills, v preklade Čokoládové vrchy, sa nazývajú kuželovité kopce na filipínskom ostrove Bohol. Sú porastené trsmi sviežozelenej trávy, ale počas obdobia sucha menia svoju farbu na čokoládovohnedú. Legendy však majú iné vysvetlenie a podľa nich treba aj za Čokoládovými vrchmi hľadať ženu. Do krásnej pozemšťanky Aloyi sa zalúbil obor Arogo a uniesol ju. Aloya však jeho lásku neopätovovala, odmietala ho, upadla do smútku, začala chradnúť a zomrela. Nešťastný obor sa so smrťou svojej milovanej nevedel zmieriť, rozplakal sa a podľa ostrovanov z Boholu sú Čokoládové vrchy skamenené slzy obra. Geologické vysvetlenie vzniku kopčiekov je iné. Mne sa však viac páči toto romantické, preto sa tým vedeckým zaoberať nebudeme. Veď ktože by sa zaoberal serióznou vedou v narodeninový deň! Splnil som si sen, doprial som si hory čokolády.

Filipínske ostrovy ponúkajú rozsiahlu a pestrú paletu prírodných krás. Tropické lesy, malebné rieky, čarokrásne vodopády, majestátne sopky, podzemné jaskyne, biele pieskové pláže, podmorské koraly... Stále sa opakujem, Slovensko je nádherná krajina, len škoda, že to more nemáme. Filipíny sú krajina veľmi chudobná. Chudobu im však Pán Boh kompenzoval nádhernými plážami, o ktorých väčšina z nás len sníva. Som vďačný za to, že som si ich aj ja, síce iba na krátko, mohol užiť.

Jozef Jankov

13. ročník futbalového turnaja v Harmanci

Po trinásťkrát sa konal turnaj v malom futbale v našej útulnej telocvični v Harmanci. Hralo sa na malé brány po troch hráčov, kde sa hrá bez brankára. Mali sme dve skupiny: mladší do 10 rokov a starší od 11 rokov do 15 rokov.

V skupine mladších bolo 5 mužstiev z okolitých dedín: z Jakuba, Dolného Harmanca, Poník, Uľanky a mesta Banská Bystrica. V mužstve D. Harmanca a B. Bystrice boli naši chlapci, ktorí hájili česť obce, Sebastián Murgaš a Denis Kiedžuch. Všetky mužstvá hrali medzi sebou o víťaza, ale víťaz môže byť iba jeden a to bolo mužstvo z Uľanky v zložení: J. Huťka, M. Meinhart a O. Jackuliak. Každý zápas bol veľmi bojovný, atraktívny a kombinačný na pohľad diváka, ktorých bolo neúrekom.

V staršej kategórii sa ukázalo, že prišla generačná výmena chlapcov, ktorí hrávali 5 rokov spolu, a tak boli iba 3 mužstvá. O to viac teší, že v každom tíme boli chlapci z Harmanca, ktorí si z chuti zahráli a nastrieliť veľa gólov. Víťazom turnaja v staršej kategórii boli chlapci z B. Bystrice s názvom „Čierni Azeiti“ Oliver Nemčok, Samuel Soják a Alex Mikloško.

Po odovzdaní cien sa podávali párky, malinovka a horalka, veď si to chlapci zaslúžili. Poďakovanie patrí obci Harmanec, ktorá poskytla telocvičňu a prispela na krásne ceny – víťazné poháre. Chlapci odchádzali

spokojní. K dobrému turnaju prispeli aj rozhodcovia V. Poliak a S. Chladný, ktorí pískali spravodlivo a férovo.

Chlapci odchádzali z turnaja spokojní a šťastní a už sa pýtali, kedy bude ďalší ročník. To svedčí o tom, že turnaj mal svoj cveng a úroveň.

Peter Chladný

foto: Peter Chladný

